

Sygn. akt IV CSK 176/06

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Gerard Bieniek (sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

ze skargi pozwanych o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B.

z dnia 7 marca 2002 r., sygn. akt [...]

w sprawie z powództwa Starosty Powiatu B. - Powiatowego Urzędu Pracy
przeciwko E.C., T.C., B.C. i R.C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 listopada 2006 r.,

skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 15 lutego 2006 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Pozwani wnieśli skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 3.07.2002 r. podnosząc, że postępowanie poprzedzające wydanie tego orzeczenia było dotknięte nieważnością. Strona powodowa był określona jako „Starosta Powiatu B. - Powiatowy Urząd Pracy” zamiast „Powiat B.”, a pełnomocnictwa także udzielił starosta zamiast dwóch członków zarządu powiatu.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 15.02.2006 r. skargę oddalił. Sąd ten stwierdził, że strona powodowa istotnie była określona jako „Starosta Powiatu B.”, zamiast „Powiat B.”, to jednak tę wadliwość należy ujmować w kategoriach błędnego oznaczenia strony, a nie nieważności. Uznał – też, że skoro z mocy art. 34 ustawy o samorządzie powiatowym starosta jest osobą powołaną do reprezentowania powiatu na zewnątrz, to mógł on w postępowaniu sądowym jednoosobowo reprezentować powiat i jednoosobowo udzielić pełnomocnictwa.

Wyrok ten zaskarżyli skargą kasacyjną pozwani zarzucając naruszenie art. 70 § 1 i 2 k.p.c., art. 401 pkt 2 w związku z art. 379 pkt 2 k.p.c. co miało istotny wpływ na wynik sprawy, a nadto naruszenie art. 2 ust. 2, 8 ust. 2, 26 ust. 1, 34 ust. 1 oraz art. 48 ustawy z dnia 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym w związku z art. 33 i 38 k.c. oraz art. 64 § 1 i 65 k.p.c. Wskazując na powyższe wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroków poprzedzających, tj. wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3.07.2002 r. i wyroku Sądu Okręgowego z dnia 7.03.2002 r. i odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie jest poza sporem, że postępowanie w sprawie oznaczonej sygn. akt [...]01 toczyło się przed Sądem Okręgowym z powództwa „Starosty Powiatu B. – Powiatowy Urząd Pracy” przeciwko pozwany. Takie oznaczenie strony powodowej nastąpiło też w nakazie zapłaty z dnia 10.09.2001 r., w którym zobowiązano pozwanych do spełnienia świadczenia pieniężnego na rzecz tak

oznaczonej strony powodowej, a to następnie w wyroku Sądu Okręgowego z dnia 7.03.2002 r. utrzymującym w mocy nakaz zapłaty i w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 3.07.2002 r., w którym oddalono apelację pozwanych. Jest także bezsporne, że tak określoną stroną powodową reprezentował radca prawny legitymujący się pełnomocnictwem podpisanym wyłącznie przez starostę.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że istotnie takie oznaczenie strony powodowej było oczywiście błędne, gdyż prawidłowe oznaczenie winno wskazywać „Powiat B.”. Uznał jednak, że takie błędne oznaczenie strony powodowej nie może powodować nieważności postępowania. Takiego stanowiska nie można podzielić, jeśli uwzględnić przepisy ustawy z dnia 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.), przepisy obowiązującej wówczas ustawy z dnia 14.12.1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 2003 r. Nr 55, poz. 514 z późn. zm.) oraz przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Status prawny powiatu regulują przepisy ustawy z dnia 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 ze zm.). Zgodnie z art. 2 ust. 2 tej ustawy powiat ma osobowość prawną, a organami powiatu są: rada powiatu – jako organ stanowiący i kontrolny oraz zarząd powiatu – jako organ wykonawczy powiatu. W skład zarządu wchodzi: starosta, wicestarosta i pozostali członkowie zarządu. Jako organ wykonawczy zarząd wykonuje uchwały rady powiatu oraz realizuje zadania powiatu określone przepisami prawa. Stosownie do art. 48 powołanej ustawy oświadczenia woli w sprawach majątkowych w imieniu powiatu – jako osoby prawnej – składają dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i osoba upoważniona przez zarząd. Na szczeblu powiatu występują też samorządowe jednostki organizacyjne bez osobowości prawnej. Ustawa określa je jako jednostki organizacyjne powiatu. Te powiatowe jednostki organizacyjne wraz ze starostwem powiatowym oraz powiatowymi służbami, inspekcją i strażą, tworzą powiatową administrację zespoloną. W skład powiatowej administracji zespolonej wchodziły m.in. powiatowe urzędy pracy, co wynikało wyraźnie z art. 6b ust. 1 ustawy z dnia 14.12.1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu. Status prawny powiatowego urzędu pracy był więc określony. Jest to samorządowa jednostka organizacyjna (powiatowa jednostka

organizacyjna) bez osobowości prawnej, której kierownika powołuje i odwołuje starosta. Nie budzi więc żadnych wątpliwości, że powiatowy urząd pracy nie miał zdolności sądowej, w tym samym pozew wniesiony przez taką jednostkę podlegałby odrzuceniu (art. 199 § 2 pkt 3 k.p.c.). Takie stanowisko wyraził też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18.08.1999 r. I CKN 456/99. Wyjaśniono też, że kierownik takiej jednostki organizacyjnej może występować w imieniu powiatu w granicach udzielonego pełnomocnictwa (uchwała SN z dnia 19.01.1999 r. III CZP 160/92, OSNC 1993, nr 6, poz. 102), przy czym pełnomocnictwo winno być udzielone w imieniu powiatu przez dwóch członków zarządu powiatu.

Jak z powyższego wynika prawidłowe oznaczenie strony powodowej w postępowaniu, którego dotyczy skarga o wznowienie winna brzmieć „Powiat B. – Powiatowy Urząd Pracy” lub „Powiat B.”. Starosta Powiatu B. – jest jedynie przewodniczącym zarządu powiatu (art. 26 ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym), zarząd zaś jest kolegialnym organem wykonawczym powiatu jako osoby prawnej. Z tej racji – według art. 34 ust. 1 tej ustawy – starosta organizuje pracę zarządu powiatu (a więc pracę organu kolegialnego), pracę starostwa powiatowego (jako urzędu powiatu), kieruje bieżącymi sprawami powiatu oraz reprezentuje powiat na zewnątrz. Jest też kierownikiem starostwa, zwierzchnikiem służbowym pracowników starostwa i kierowników jednostek organizacyjnych powiatu oraz zwierzchnikiem służb, inspekcji i straży (art. 35 ust. 2 ustawy). Taki status ustrojowy starosty jednoznacznie wskazuje, że nie ma on zdolności sądowej, jeśli tak, to nie zachodzi tu przypadek występowania braków w zakresie zdolności sądowej, o których umowa w art. 70 § 1 i 199 § 1 pkt 3 k.p.c. W konsekwencji pozew wniesiony przez „Starostę Powiatu B.” – jako stronę powodową podlegał a limine odrzuceniu.

Powstaje pytanie, czy w tych okolicznościach można twierdzić, że nastąpiło jedynie wadliwe oznaczenie strony powodowej, tak jak uczynił to Sąd Apelacyjny, który w wyroku oddalającym skargę o wznowienie oznaczył stronę powodową jako „Powiat B.”. W okolicznościach niniejszej sprawy poglądu tego nie można podzielić. Należy bowiem zwrócić uwagę na treść odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania (k. 75), w którym utrzymuje się nadal, że starosta ma w tej sprawie zdolność sądową jako reprezentant Funduszu Pracy. Takie twierdzenia – zresztą

wewnętrznie sprzeczne – uzasadnia odwołanie się do poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale w dniu 19.04.2001 r. III CZP 10/01 (OSNC 2001, nr 10, poz. 147), w której przyjęto, że „sąd nie jest władny oznaczyć Skarbu Państwa jako strony powodowej wówczas, gdy żądanie oparte zostało na twierdzeniu, że jednostka wskazana jako strona powodowa jest podmiotem odrębnym od Skarbu Państwa”. Odnosząc ten trafny pogląd do okoliczności niniejszej sprawy stwierdzić należy co następuje: sąd nie jest władny oznaczyć powiatu będącego osobą prawną jako strony powodowej wówczas, gdy żądanie oparte zostało na twierdzeniu, iż podmiot wskazany jako strona powodowa jest podmiotem odrębnym od powiatu”. Za takim poglądem przemawia podstawowa zasada zakazująca sądowi narzucenia komukolwiek roli powoda. Te względy są decydujące i nie pozwalają podzielić stanowiska Sądu Apelacyjnego. Są one zarazem wystarczające do uwzględnienia skargi kasacyjnej (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).

Na marginesie należy jedynie zauważyć, że udzielenie pełnomocnictwa jest niewątpliwie oświadczeniem woli, które – zgodnie z regułą zawartą w art. 48 ustawy o samorządzie powiatowym – winni złożyć dwaj członkowie zarządu powiatu lub członek zarządu i osoba upoważniona. Tę regułę należy odnieść także do pełnomocnictwa procesowego. Nie można podzielić poglądu, iż starosta może jednoosobowo udzielić pełnomocnictwa procesowego odnośnie do reprezentacji powiatu z uwagi na treść art. 34 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, który uprawnia starostę do reprezentacji powiatu na zewnątrz. Należy przecież zwrócić uwagę na to, że starosta może samodzielnie udzielić pełnomocnictwa procesowego wówczas, gdy jest samodzielnym reprezentantem Skarbu Państwa (art. 11 i 11a ustawy o gospodarce nieruchomościami). Wówczas starosta działa jednoosobowo jako organ wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Podobnie jednoosobowo działa wójt, burmistrz, prezydent miasta jako organ wykonawczy. Wynika to z wyraźnych umocowań ustawowych. Jeśli zaś organ wykonawczy powiatu ma charakter kolegialny, a zarazem ustawowo uregulowano kwestię składania oświadczeń woli w imieniu powiatu, to brak podstaw, aby ze względów praktycznych, czynić wyjątki odnośnie do udzielenia pełnomocnictwa procesowego.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.